

นิรมล ปัญสุพรรณ, วัชรีย์ กาญจนอุดม, ฉันทชนก อินทร์ศรี, ภาวนา คุณความเชื่อ, สิริกาญจน์ ฌมยาศิริกุล, คัดคนางค์ ศรีพัฒนะพิพัฒน์
กวีณา เกิดสูง, ธนาดี จันทรเทียน

ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ (Situation Awareness Team: SAT) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

✉ outbreak@health.moph.go.th

สถานการณ์การเกิดโรคประจำสัปดาห์ที่ 29 ระหว่างวันที่ 22-28 กรกฎาคม 2561 ทีมตระหนักรู้สถานการณ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้รับรายงานและตรวจสอบข้อมูลเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา พบโรคและเหตุการณ์ที่น่าสนใจ ดังนี้

สถานการณ์ภายในประเทศ

1. โรคไข้เลือดออกเสียชีวิต 2 ราย

จังหวัดตาก พบผู้เสียชีวิต 1 ราย เพศชาย อายุ 28 ปี อาศัยอยู่ หมู่ที่ 2 ตำบลเกาะตะเภา อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก ทำงานที่สำนักงานปศุสัตว์อำเภอบ้านตาก น้ำหนักตัว 115 กิโลกรัม เริ่มป่วยวันที่ 15 กรกฎาคม 2561 ด้วยอาการ มีไข้สูง ปวดเมื่อย มีผื่น ผู้ป่วยมารับบริการครั้งแรกที่โรงพยาบาลบ้านตากในวันที่ 16 กรกฎาคม 2561 เวลา 06.45 น. ด้วยอาการ ไข้ ปวดศีรษะ ไม่ไอ ไม่เจ็บคอ สัญญาณชีพแรกเริ่ม อุณหภูมิร่างกาย 38.7 องศาเซลเซียส ชีพจร 84 ครั้ง/นาที การหายใจ 20 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 130/70 มิลลิเมตรปรอท แพทย์วินิจฉัย AFI with headache และให้กลับบ้าน ผู้ป่วยกลับมาโรงพยาบาลอีกครั้ง ในเวลา 20.00 น. ด้วยอาการ ไข้ ปวดศีรษะ อาเจียน สัญญาณชีพแรกเริ่ม อุณหภูมิร่างกาย 39.0 องศาเซลเซียส ชีพจร 94 ครั้ง/นาที การหายใจ 20 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 150/85 มิลลิเมตรปรอท ผลการตรวจ Tourniquet test และ Dengue NS1 Ag ให้ผลบวก แพทย์วินิจฉัยโรคไข้เลือดออก ผลการตรวจเลือดพบ ความเข้มข้นของเลือด 43.2 เม็ดเลือดขาว 6,000 เกร็ดเลือด 180,000 วันที่ 18 กรกฎาคม 2561ญาติขอนำตัวผู้ป่วยมารับการรักษาที่โรงพยาบาลเอกชนในจังหวัดพิษณุโลก แรกเริ่มมีอาการไข้สูง 39 องศาเซลเซียส ทานยาลดไข้ ปวดเมื่อยตามตัว ปวดศีรษะ ไม่มีไอ ไม่มีน้ำมูก ทานไม่ได้ อาเจียน 4 ครั้ง ถ่ายเหลว 2 ครั้ง ผู้ป่วยเสียชีวิตในวันที่ 21 กรกฎาคม 2561 เวลา 16.00 น. แพทย์วินิจฉัยโรคไข้เลือดออก ส่งตัวอย่างเลือดตรวจที่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 ด้วยวิธี RT-PCR พบเชื้อ Dengue virus type 3 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตากดำเนินการสอบสวน ควบคุมโรค และค้นหาผู้ป่วยเพิ่มเติม

จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบผู้เสียชีวิต 1 ราย เพศหญิง อายุ 35 ปี ไม่มีสัญชาติ อยู่ตำบลปางหมู อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน อาชีพค้าขาย ก่อนป่วยมีประวัติแท้งบุตรตอนอายุครรภ์ 26 สัปดาห์ และได้รับวัคซีนป้องกันโรคบาดทะยัก หลังได้รับวัคซีน 1 วัน ผู้ป่วย

มีอาการไข้ ในวันที่ 5 กรกฎาคม 2561 เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลศรีสังวาลย์ แผนกผู้ป่วยนอก แพทย์วินิจฉัยผลกระทบจากการใช้ยาวันที่ 6 กรกฎาคม 2561 ผู้ป่วยมาด้วยอาการไข้ ปวดศีรษะ ปวดกระบอกตา ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ ปวดกระดูกและข้อ แพทย์วินิจฉัยโรคไข้เลือดออก และรับรักษาเป็นผู้ป่วยใน ผลตรวจ Tourniquet test ให้ผลลบ ผลตรวจ Dengue NS1 Ag ให้ผลบวก และผลตรวจ Dengue IgG, Dengue IgM, Scrub typhus test, Leptospirosis test ให้ผลลบทั้งหมด ผู้ป่วยเสียชีวิตวันที่ 10 กรกฎาคม 2561 ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการด้วยวิธี RT-PCR พบเชื้อ Dengue virus type 1 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแม่ฮ่องสอน ดำเนินการจัด Dead case conference เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2561

2. โรคไข้หวัดใหญ่ 2 เหตุการณ์

จังหวัดตราด พบการระบาดเป็นกลุ่มก้อนของโรคไข้หวัดใหญ่ในเรือนจำแห่งหนึ่ง จังหวัดตราด เป็นผู้ต้องขังจำนวน 204 ราย จากผู้ต้องขังทั้งหมด 1,004 คน คิดเป็นอัตราป่วยร้อยละ 20.31 ผู้ป่วยรายแรกเริ่มป่วยวันที่ 22 กรกฎาคม 2561 ทั้งนี้เรือนจำได้แยกห้องนอน กักกันโรค พร้อมทั้งจ่ายยา Paracetamol, Amoxicillin, CPM, Bromhexine และ Osetamivir ให้แก่ผู้ต้องขัง ทีม SRRT โรงพยาบาลตราด ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขเมืองตราดลงพื้นที่สอบสวนโรค ทำ nasopharyngeal swab จำนวน 9 ตัวอย่าง ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการที่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 6 ชลบุรี ผลตรวจพบ Influenza A 4 ราย และ Influenza A (H1N1) 4 ราย กลุ่มงานควบคุมโรคติดต่อ สนับสนุน Mask และ เจลล้างมือ ให้แก่เจ้าหน้าที่พยาบาลเรือนจำจังหวัดตราดเพื่อใช้ในการควบคุมโรค

จังหวัดนครสวรรค์ สงสัยโรคไข้หวัดใหญ่เสียชีวิต 1 ราย เป็นหญิงตั้งครุฑ อายุ 36 ปี อายุครุฑ 33 สัปดาห์ ไม่มีโรคประจำตัว ไม่มีประวัติการเดินทางไปต่างประเทศ ไม่มีประวัติการสัมผัสสัตว์ปีกในพื้นที่ ไม่พบสัตว์ปีกป่วยตายอย่างผิดปกติ และ

ไม่ได้รับวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่ มีประวัติสัมผัสผู้ป่วยไข้หวัด จำนวน 1 ราย คือ บุตรชายอายุ 7 ปี ผู้ป่วยเริ่มป่วยเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2561 ด้วยอาการมีไข้ มีน้ำมูก ไปรับการรักษาที่คลินิก เอกชน วันที่ 14 กรกฎาคม 2561 อาการไม่ดีขึ้น จึงไปรับการรักษาที่คลินิกแห่งเดิม แพทย์วินิจฉัยโรคไข้หวัดใหญ่ วันที่ 15 กรกฎาคม 2561 อาการไม่ดีขึ้น จึงไปรับการรักษาที่โรงพยาบาลชุมชนแสง ด้วยอาการไข้ ไอ ปวดเมื่อยตามร่างกาย ลูกค้อน้อย 2 วัน ตรวจร่างกาย พบอุณหภูมิร่างกายสูง 38 องศาเซลเซียส ชีพจร 130 ครั้ง/นาที การหายใจ 26 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 120/62 มิลลิเมตร/ปรอท ผลตรวจเลือด พบความเข้มข้นของฮีโมโกลบิน 10.3 กรัมต่อเดซิลิตร ความเข้มข้นของเลือดร้อยละ 31 เม็ดเลือดขาว 4,420 เซลล์/ลูกบาศก์มิลลิเมตร เกล็ดเลือด 214,000 เซลล์/ลูกบาศก์มิลลิเมตร แพทย์สั่งตรวจ Nonstress Test ได้รับยา Paracetamol แพทย์วินิจฉัยไข้หวัด มีนัดติดตามอาการ ในวันที่ 16 กรกฎาคม 2561 แต่ผู้ป่วยไม่ได้ไปตามแพทย์นัด วันที่ 17 กรกฎาคม 2561 ผู้ป่วยเข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยในที่ห้องผู้ป่วยวิกฤติ โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ ด้วยอาการไข้ ไอ แน่นหน้าอก หายใจไม่สะดวก ผลการตรวจด้วยชุดตรวจ Rapid test ให้ผลบวกต่อไข้หวัดใหญ่ชนิด A ผู้ป่วยเสียชีวิต วันที่ 21 กรกฎาคม 2561 แพทย์วินิจฉัย Acute Respiratory Distress Syndrome, Influenza, Pneumonia วันที่ 23 กรกฎาคม 2561 โรงพยาบาลชุมชนแสงและทีมเทศบาลเมืองชุมแสง ลงพื้นที่โรงเรียนในตำบลชุมแสง พบว่ามีเด็กที่มีอาการป่วย 2 คน ได้แนะนำให้มารักษาที่โรงพยาบาล และพบประวัติคนในบ้านป่วย จำนวน 3 คน ได้แก่ สามิ บุตรชาย และญาติ โรงพยาบาลสวรรค์-ประชารักษ์ทำการตรวจ Throat swab culture พบว่าให้ผลลบ ทั้ง 3 ราย ทั้งนี้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครสวรรค์ร่วมกับ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสันติสุขและเทศบาลเมืองชุมแสงทำการลงพื้นที่สำรวจสภาพแวดล้อมและเฝ้าระวังผู้สัมผัสโรคพร้อมบ้านและในชุมชน ให้คำแนะนำสวมหน้ากากอนามัย ล้างมือ และรีบมาพบแพทย์เมื่อมีอาการ และมีการให้ความรู้เรื่องสุขอนามัยส่วนบุคคลแก่ผู้สัมผัสและในโรงเรียนเพิ่มเติม

3. การประเมินความเสี่ยงโรคพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช

จากข้อมูลการให้บริการในหน่วยบริการสาธารณสุขฐานข้อมูล 43 แห่ง กระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ 1 มกราคม-26 กรกฎาคม 2561 พบผู้ป่วยที่ได้รับพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช สารกำจัดแมลง สารกำจัดวัชพืช และสารกลุ่มอื่น ๆ ที่ไม่นับเหตุจากการฆ่าตัวตาย จำนวน 3,681 ราย คิดเป็นอัตราป่วย 7.86 ต่อแสนประชากร ซึ่งเมื่อดูแนวโน้มของอัตราป่วยของโรคพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช ระหว่างปี พ.ศ. 2558-2560 พบว่าอัตรา

ป่วยค่อนข้างคงที่ โดยมีค่ามัธยฐานของอัตราป่วย 21.6 ต่อแสนประชากร โดยในปี พ.ศ. 2560 จังหวัดที่พบอัตราป่วยด้วยโรคพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืชสูงคือ จังหวัดแพร่ (อัตราป่วย 170 ต่อแสนประชากร) และ จังหวัดอุดรธานี (อัตราป่วย 150 ต่อแสนประชากร) ส่วนใหญ่พบในกลุ่มอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป (อัตราป่วย 32.34 ต่อแสนประชากร) รองลงมาคือ 15-59 ปี (อัตราป่วย 23.38 ต่อแสนประชากร) เมื่อวิเคราะห์เฉพาะสารกำจัดวัชพืชทั้ง 3 กลุ่ม คือ พาราควอต, โกลโฟเซต และ คลอร์ไพริฟอส พบว่าในปี 2561 พบผู้ป่วยจำนวน 935 ราย คิดเป็นอัตราป่วยร้อยละ 2 ต่อแสนประชากร สิ่งที่น่าสังเกต คือ อัตราป่วยของกลุ่มนี้ มีแนวโน้มที่สูงขึ้น โดยพบอัตราป่วย 0.3 ต่อแสนประชากร ในปี พ.ศ. 2559 และอัตราป่วย 1.53 ต่อแสนประชากร ในปี 2560

การคาดการณ์สถานการณ์ ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงสิงหาคม (ช่วงฤดูฝน) พบข้อมูลปริมาณการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช และอัตราป่วยโรคพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช โดยเฉพาะกลุ่มสารกำจัดวัชพืชทั้งกลุ่มและเฉพาะพาราควอตมีความเสี่ยงสูงขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มที่ประกอบอาชีพผู้ปลูกพืชไร่และพืชผัก ทำไร่ และปลูกข้าว โดยกลุ่มอายุที่ต้องเฝ้าระวังเป็นพิเศษคือ กลุ่มอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป โดยเฉพาะในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

สิ่งที่ต้องดำเนินการเพิ่มเติม

ประสานกองยุทธศาสตร์และแผนงาน และสำนักกระบวนวิชา เพื่อทำการเชื่อมโยงข้อมูลระบบเฝ้าระวัง ตลอดจนการพัฒนาคุณภาพของข้อมูลเพื่อใช้ในการเฝ้าระวัง เร่งดำเนินการสื่อสารความเสี่ยงให้กลุ่มเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช พฤติกรรมเสี่ยงต่อการสัมผัสสารเคมีกำจัดศัตรูพืช การใช้เครื่องป้องกัน โดยใช้เครือข่ายบริการอาชีวอนามัย ส่งเสริมการให้บริการอาชีวอนามัย โดยเน้นในกลุ่มเกษตรกรและพัฒนากระบวนการตรวจคัดกรองความเสี่ยง

สถานการณ์ต่างประเทศ

สถานการณ์น้ำท่วม สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
ระหว่างวันที่ 18-19 กรกฎาคม 2561 มีพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากพายุโซนร้อน “เซินติญา” ทำให้เกิดน้ำท่วมในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทั้งหมด 349 หมู่บ้าน 41 อำเภอ ใน 10 แขวง ได้แก่ อัดตะปือ สุวรรณเขต คำม่วน ไชยบุรี บอลิคำไซ หลวงพระบาง บ่อแก้ว เขกอง เชียงขวาง และอุดมไชย โดยพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอย่างหนัก คือ แขวงอัดตะปือ เนื่องจากปริมาณน้ำจากเขื่อน Xepien-Xenamnoy ปริมาณมากไหลสู่หมู่บ้าน ส่งผลกระทบกว่า 1,000 หลังคาเรือน ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2561 รัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ประกาศ “National

Emergency Disaster Zone” ในเมืองสนามชัย (Samanxay) แขวงอัตตะปือ (Attapeu) สถานการณ์ผู้ได้รับผลกระทบ ณ วันที่ 27 กรกฎาคม 2561 พบว่ามีผู้เสียชีวิต 27 ราย สูญหาย 131 ราย รวมประชาชนได้รับผลกระทบทั้งหมด 16,256 ราย (3,864 ครัวเรือน) มีประชาชนอพยพไปอาศัยที่ศูนย์พักพิงชั่วคราว 1,370 ครอบครัว (6,630 ราย) บ้านเรือนเสียหาย 243 หลัง

รัฐบาลของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้ประกาศมาตรการเร่งด่วน ช่วยเหลือประชาชนได้แก่ขอรับการสนับสนุนต่าง ๆ สนับสนุนการวิเคราะห์ขอบเขตการอพยพเคลื่อนย้าย และมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ น้ำ สุขอนามัย

ขยะ และการกำจัดสิ่งปฏิกูล

สำหรับมาตรการระยะกลาง มีการสนับสนุนอาหารและโภชนาการ การจัดการสิ่งแวดล้อม การเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพที่มีการเจ็บป่วยเป็นกลุ่มก้อน ทั้งประชาชนในพื้นที่และศูนย์อพยพชั่วคราว โดยโรคที่ต้องเฝ้าระวังได้แก่ โรคระบบทางเดินอาหารและน้ำ โรคเลปโตสไปโรซิส และโรคตาแดง

มาตรการระยะยาว ได้แก่ การฟื้นฟูแหล่งพักพิงของผู้ประสบภัย การจัดการพื้นที่ภายหลังประสบอุทกภัย การจัดการสำหรับผู้ที่ไม่ใช่ที่พักอาศัย การจัดการโรคติดต่อมาโดยแมลง สัตว์-พิษ การฟื้นฟูสภาพจิตใจของผู้ได้รับผลกระทบ

รายงานโรค
ที่ต้องเฝ้าระวัง

ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 29

Reported cases of diseases under surveillance 506, 29th week

✉ sget506@yahoo.com

กลุ่มสารสนเทศทางระบาดวิทยา สำนักระบาดวิทยา

Epidemiological informatics unit, Bureau of Epidemiology

ตารางที่ 1 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคติดต่อที่สำคัญ จากการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา โดยเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ๆ ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2561 สัปดาห์ที่ 29

Table 1 Reported cases of priority diseases under surveillance by compared to previous year in Thailand, 29th week 2018

Disease	2018				Case* (Current 4 week)	Mean** (2013-2017)	Cumulative	
	Week 26	Week 27	Week 28	Week 29			2018	
	Cases	Cases	Cases	Cases			Cases	Deaths
Cholera	0	0	0	0	0	1	3	0
Influenza	3476	2959	2284	756	9475	7867	74793	10
Meningococcal Meningitis	0	0	1	0	1	2	13	0
Measles	51	39	35	12	137	141	1471	0
Diphtheria	0	0	0	0	0	2	5	0
Pertussis	3	4	3	0	10	4	76	3
Pneumonia (Admitted)	4789	4381	3385	1193	13748	15520	145476	105
Leptospirosis	71	64	31	16	182	239	1262	10
Hand, foot and mouth disease	3342	2864	2200	653	9059	9589	33199	0
Total D.H.F.	3174	2633	1675	335	7817	11794	37793	45

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานอามัย กรุงเทพมหานคร และ สำนักระบาดวิทยา: รวบรวมข้อมูลในภาพรวมระดับประเทศ

ข้อมูลในตารางจะถูกปรับปรุงทุกสัปดาห์ วัตถุประสงค์เพื่อการป้องกันควบคุมโรค/ภัย เป็นหลัก มิใช่เป็นรายงานสถิติของโรคนั้น ๆ

ส่วนใหญ่เป็นการรายงาน "ผู้ป่วยที่สงสัย (suspect)" ไม่ใช่ "ผู้ป่วยที่ยืนยันว่าเป็นโรคนั้น ๆ (confirm)"

ข้อมูลมีการเปลี่ยนแปลงย้อนหลังได้ทุกสัปดาห์ จึงไม่ควรนำข้อมูลสัปดาห์ปัจจุบันไปอ้างอิงในเอกสารวิชาการ

* จำนวนผู้ป่วย 4 สัปดาห์ล่าสุด (4 สัปดาห์ คิดเป็น 1 ช่วง)

** จำนวนผู้ป่วยในช่วง 4 สัปดาห์ก่อนหน้า, 4 สัปดาห์เดียวกันกับปีปัจจุบัน และ 4 สัปดาห์หลัง ของข้อมูล 5 ปีย้อนหลัง 15 ช่วง (60 สัปดาห์)

